

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 6Ssk/28/2022
Identifikačné číslo spisu: 1020200924
Dátum vydania rozhodnutia: 24. mája 2022
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: predsedníčka senátu
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:1020200924.1

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a členov senátu JUDr. Michala Matulníka, PhD. a Mgr. Michala Novotného, v právnej veci žalobcu: U. L. U., narodený XX. R. XXXX, zastúpený matkou U. U., narodenou XX. F. XXXX, obaja bytom v V. Č.. XXX, proti žalovanému: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Odbor peňažných príspevkov na kompenzáciu ŤZP a posudkových činností, so sídlom v Bratislave, Špitálska č. 8, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného z 20. marca 2020, Číslo: UPS/USI/SSVOPPKPC1/SOC/2020/4513, o kasačnej sťažnosti žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 08. júla 2021, č.k. 44Sa/11/2020-59, t a k t o

r o z h o d o l :

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave z 08. júla 2021, č.k. 44Sa/11/2020-59 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

O d ô v o d n e n i e

I.

1. Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) napadnutým rozsudkom z 08. júla 2021, č.k. 44Sa/11/2020-59 podľa § 191 ods. 1 písm. d/ a e/ zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) zrušil napadnuté rozhodnutie žalovaného z 20. marca 2020, Číslo: UPS/USI/SSVOPPKPC1/SOC/2020/4513 v spojení s prvostupňovým správnym rozhodnutím Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava z 13. januára 2020, Číslo: TT1/OPPNKŤZP/PČ/SOC/2020/45955odňPZŤPS a vec vrátil prvostupňovému správne mu orgánu na ďalšie konanie. Žalovaný napadnutým rozhodnutím zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil prvostupňové rozhodnutie z 13. januára 2020, ktorým podľa § 45 ods. 14 zákona č. 447/2008 Z.z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v rozhodnom znení (ďalej len „zákon č. 447/2008 Z.z.“) odňal žalobcovi preukaz fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím so sprievodcom číslo XXXXXX vydaný Úradom

práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava dňa 14. mája 2013, nakoľko sa zmenili skutočnosti na trvanie nároku na preukaz stanovené v § 16 ods. 1 a 2 menovaného zákona.

2. Krajský súd zákonnosť preskúmaného rozhodnutia žalovaného správneho orgánu preskúmal v intenciách § 14 ods. 11, § 45 ods. 14 zákona č. 447/2008 Z.z., § 3 ods. 4 Správneho poriadku a postupom v zmysle právnej úpravy ustanovenej SSP a dospel k záveru, že rozhodnutie žalovaného je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť alebo nedostatok dôvodov a zistenie skutkového stavu orgánom verejnej správy je nedostačujúce na riadne posúdenie veci.

3. Krajský súd po preskúmaní veci a s ohľadom na obsah lekárskeho posudku zo 04. marca 2020 zistil závažný rozpor s tvrdením matky maloletého, ktorá v žalobe tvrdila, že jej syn síce absolvoval priebežné operácie a kúpeľnú liečbu, ktoré viedli k tomu, aby sa jeho zdravotný stav nezhoršoval a bol dlhodobo udržateľný, avšak v dôsledku toho, že potrebuje pomoc pri seba-obslužných úkonoch, ako je dodržiavanie liečebného režimu, režimu stravovania, dodržiavanie osobnej hygieny, pomoc pri vyprázdňovaní hrubého čreva a močového mechúra a celkový dohľad, navštevuje školu len v obmedzenom režime, oproti svojim spolužiakom. Išlo teda o rozporné tvrdenie medzi tvrdením posudkového lekára, ktorý v záveroch lekárskeho posudku uvádzal, že maloletý je schopný navštevovať školu bez obmedzenia tak ako iné deti, naproti tomu jeho matka tvrdila, že na všetky základné úkony potrebuje jej syn sprievodcu, a teda ide o taký rozpor, ktorý je závažný v otázke vyhodnotenia dôvodnosti odňatia preukazu ŤZP so sprievodcom, ktoré je predmetom tohto súdneho prieskumu. Navyše z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia nevyplývalo, že by sa žalovaný akýmkoľvek spôsobom zaoberal otázkou, či pri poskytovaní starostlivosti o maloletého je potrebná aj neustála osobná starostlivosť pri príprave špeciálnej diétnej stravy, kontrole stavu výživy, presnú aplikáciu liekov, dodržiavanie životosprávy pre podávanie liekov a že či tieto podmienky sú splnené v prípade, ak maloletý navštevuje školu bez sprievodcu a je schopný sa o tieto denné potreby postarať sám bez pomoci inej osoby. Konštatovanie, na ktoré sa odvolával žalovaný a ktoré malo byť obsahom lekárskeho posudku zo 04. marca 2020, ktorý si dal v rámci odvolacieho konania zabezpečiť žalovaný, že menovaný nie je sociálne izolovaný, že primerane komunikuje, nemá narušenú jemnú a hrubú motoriku a že pri jednotlivých činnostiach nie je odkázaný na pomoc inej osoby, pretože jeho zdravotné postihnutie je zaradené do stupňa odkázanosti I., vyhodnotil súd ako nedostatočne zdôvodnené.

4. Podľa názoru krajského súdu, v predmetnej veci nebol dostatočne zistený skutkový stav a nebol odstránený rozpor v tvrdení matky maloletého a záverov posudkového lekára ohľadne navštevovania školy a potreby maloletého, aby pri návšteve školy bol sprevádzaný inou osobou a bola mu poskytnutá pomoc pri niektorých činnostiach súvisiacich s potrebami, ktoré musí maloletý vykonávať pri návšteve školy. Ako dôvodnú vyhodnotil tiež námietku týkajúcu sa vysporiadania sa s nedostatočne zisteným skutkovým stavom a nedostatočne odôvodneným rozhodnutím žalovaného, v ktorom chýbali akékoľvek logické argumenty, ktoré viedli k vydaniu rozhodnutia, ktorým bol maloletému odňatý preukaz fyzickej osoby ŤZP so sprievodcom.

5. Vzhľadom na tieto dôvody, krajský súd pristúpil k zrušeniu napadnutého rozhodnutia v spojení s prvostupňovým správnym rozhodnutím a vráteniu veci prvostupňovému správnomu orgánu na ďalšie konanie.

6. O náhrade trov konania krajský súd rozhodol tak, že žalobkyni právo na náhradu trov konania nepriznal, keď táto trovy konania jednak nežiadala a jednak jej ani žiadne trovy konania nevznikli.

II.

7. Proti tomuto rozsudku podal žalovaný v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť.

8. Namietal, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ SSP) a tiež, že sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu (§ 440 ods. 1 písm. h/ SSP).

9. Vo vzťahu k namietanému nesprávnemu právnemu posúdeniu veci žalovaný uviedol, že v odvolacom konaní posudkový lekár vykonal lekársku posudkovú činnosť v zmysle platného zákona č. 447/2008 Z.z., predložené lekárske nálezy dokumentoval v lekárskom posudku v časti „Objektívny nález“. Pri posudzovaní zohľadňoval objektívne zistenia odborných lekárov na základe vykonaných vyšetrení, nakoľko len tieto sú v zmysle zákona č. 447/2008 Z.z. pre posúdenie relevantné. Posudzovanie zdravotného stavu je výlučne v kompetencii posudkového lekára, je realizované vždy individuálne, objektívne, rešpektujúc všetky práva a ľudskú dôstojnosť posudzovanej osoby. V zmysle § 55 ods. 9 zákona č. 447/2008 Z.z. je lekársky posudok záväzným podkladom rozhodnutia o preukaze fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, údaje zaznamenané v lekárskom posudku boli dokumentované aj v rozhodnutí, ktoré je vypracované v súlade so Správnym poriadkom, obsahuje závery posudkového lekára, ktoré vyplývajú z objektívnych nálezov príslušných odborných lekárov. Žalovaný ďalej namietal, že krajský súd sa v rozsudku zaoberal aj skutočnosťami, ktoré neboli podkladom pre vyhotovenie rozhodnutia vo veci odkázanosti maloletého na sprievodcu. Vzhľadom na to, že odvolací orgán konaj aj vo veci odňatia peňažného príspevku na opatrovanie, lekársky posudok obsahoval aj vyjadrenia súvisiace s konaním pri posudzovaní oblasti sebaobsluhy za účelom stanovenia stupňa odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, kedy sa postupuje podľa prílohy č. 3 zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v rozhodnom znení (ďalej len „zákon č. 448/2008 Z.z.“). Činnosti napríklad dodržiavanie liečebného režimu, príprava diétnej stravy, kontrola výživy, presná aplikácia liekov, dodržiavanie životosprávy a podobne uvádzané v rozsudku nijako nesúvisia s potrebou sprievodcu. Sprievodca nemá poskytovať opatrovanie, ale má fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím poskytovať pomoc pri zabezpečovaní pohybu, orientácie a komunikácie so spoločenským prostredím. Za účelom posudzovania odkázanosti fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím na sprievodcu sa v zmysle zákona č. 447/2008 Z.z. zisťuje, či takáto osoba má pohybové, zmyslové alebo psychické postihnutie, v dôsledku ktorého nie je schopná sa samostatne pohybovať, orientovať a komunikovať so spoločenským prostredím. Posudkový lekár konštatoval, že ide o dieťa s vrodeným vývojovým ochorením tráviaceho traktu, je po opakovaných operáciách čreva a po opakovaných urologických operáciách, celkový stav po chirurgických zákrokoch je zlepšený. Pre uvedené postihnutie však nemá zníženú pohybovú schopnosť, má zachované schopnosti pohybovať sa, nemá lekárske nálezmi potvrdenú poruchu mobility, pohybového aparátu a podobne, chôdzu zvláda samostatne bez opory, je schopný samostatne sa prepravovať prostriedkami hromadnej prepravy. Nie je odkázaný na pomoc inej fyzickej osoby pri zabezpečovaní komunikácie, nakoľko je schopný bežnej komunikácie primeranej jeho veku, nemá lekárske nálezmi potvrdené zmyslové, duševné a iné postihnutie, ktoré by mu znížovalo schopnosť pri bežnej komunikácii a nie je odkázaný na pomoc inej fyzickej osoby pri zabezpečovaní orientácie, nakoľko má zachované orientačné schopnosti, nemá lekárske nálezmi potvrdené duševné eventuálne zmyslové postihnutie, ktoré by mu znížovalo schopnosť orientácie. Odbornými lekárske nálezmi neboli preukázané skutočnosti, ktoré by dokazovali, že žalobca spĺňa podmienky odkázanosti na sprievodcu podľa § 14 ods. 11 zákona č. 447/2008 Z.z.; má však nárok na vyhotovenie preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím podľa § 16 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z.z.

10. Vo vzťahu k namietanému odklonu od rozhodovacej praxe kasačného súdu žalovaný poukázal na závery plynúce z rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky

- „Podľa zákona č. 447/2008 Z.z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov posúdenie miery funkčnej poruchy patrí do právomoci príslušných posudkových lekárov, ktorí posudzujú aj odkázanosť fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom.“ (rozsudok z 27. júna 2012, sp. zn. 7Sžso/51/2011)

- „Ak medzi dôkazy hodnotené správnym orgánom patrí aj znalecký posudok, ktorého vypracovanie bolo potrebné na účely odborného posúdenia skutočností dôležitých pre rozhodnutie správneho orgánu, potom zásada voľného hodnotenia dôkazov sa uplatní obmedzene. Správny orgán preto nemôže znalecký posudok označiť za nesprávny a nahradiť ho vlastným posúdením skutočností z odbornej stránky.“ (rozsudok z 28. marca 2012, sp. zn. 6Sžp/6/2011)

- „Ak ide o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu, súd vychádza zo skutkových zistení správneho orgánu, môže opätovne vykonať dôkazy už vykonané správnym orgánom alebo vykonať dokazovanie podľa tretej časti druhej hlavy (§ 250i ods. 2 O.s.p.), avšak nemôže sa jednáť o podstatné doplnenie dokazovania, keďže nedostatočne zistený skutkový stav je dôvodom, aby súd zrušil rozhodnutie ako nezákonné podľa § 250j ods. 2 písm. c/ O.s.p. (...) Súd preto počas súdneho konania v tak odborných otázkach nemôže vysloviť sám odborný záver o tom, či bola zdravotná starostlivosť poskytnutá v súlade s najnovšími poznatkami lekárskej vedy v situácii, keď skupina odborníkov (okrem iného nositeľov prestížnych pedagogických titulov v oblasti medicínskeho vzdelávania) na poskytovanie zdravotníckej starostlivosti dôjde k celkom opačným záverom, ako znalec, ktorý je štátom aprobovaná osobou na osvedčovanie odborných skutočností povinnou rešpektovať určité odborné postupy pod sankciou trestnoprávnej alebo disciplinárnej zodpovednosti. Takýto záver musí vysloviť správny orgán a súd je podaním správnej žaloby iba prizvaný do pozície preskúmania zákonnosti, či vyslovené odborné závery o poskytovaní zdravotníckej starostlivosti boli vyslovené v súlade so zákonom (a najmä so zásadou voľného hodnotenia dôkazov) alebo nie, pričom obsah týchto záverov neskúma z hľadiska odborného, ale z hľadiska právneho.“ (rozsudok z 28. júla 2011, sp. zn. 8Szd/1/2010)

- „V konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu, ktorého podkladom je posudok (lekárska správa) o poklese schopnosti vykonávať pracovnú činnosť súd skúma aj to, či pri posudzovaní boli vzaté do úvahy všetky relevantné námietky účastníka konania, a teda či taký posudok je úplný, logický a presvedčivý a či dokazovanie v správnom konaní bolo vykonané v dostatočnom rozsahu.“ (rozsudok z 25. mája 2011, sp. zn. 9Sžso/24/2011)

- „Znalecký posudok je jedným z dôkazov v správnom konaní, ktorý hodnotí správny orgán ako ktorýkoľvek iný dôkaz, pričom však nie je oprávnený posudzovať jeho správnosť (jeho závery), ale hodnotí iba to, či úvahy znalca zodpovedajú zásadám logiky a skutkovým záverom vyplývajúcim z dôkazov vykonaných správnym orgánom. Správny orgán preto nemôže znalecký posudok označiť ako nesprávny a nahradiť ho vlastným posúdením skutočnosti z odbornej stránky. Znalecký posudok predložený navrhovateľom vo vyvlastňovacom konaní bol vypracovaný znalkyňou zapísanou v zozname znalcov vedenom na Ministerstve spravodlivosti Slovenskej republiky, preto správny orgán nemal dôvod pochybovať o jeho hodnovernosti.“ (rozsudok z 18. mája 2010, sp. zn. 6Sžo/150/2009)

- „V preskúmanej veci odvolací súd, obdobne ako krajský súd, musí konštatovať, že lekársku posudkovú činnosť za účelom posúdenia schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť vykonáva najmä posudkový lekár sociálneho poistenia príslušnej pobočky a posudkový lekár sociálneho poistenia ústredia. V zmysle konštantnej judikatúry vyplýva, že lekárske posudky ako výsledok lekárskej posudkovej činnosti je len jedným z podkladov pre rozhodnutie správneho orgánu, ale nie je rozhodnutím, ktoré by mohlo byť samostatne predmetom súdneho preskúmania. Súd ho môže hodnotiť ako jeden z dôkazov v konaní o preskúmanie rozhodnutia podľa V. časti O.s.p. (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7So/138/2009 zo dňa 15.12.2009). V konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu, ktorého podkladom je posudok (lekárska správa) pokles schopnosti vykonávať doterajšiu činnosť zamestnanca alebo činnosť osoby uvedenej v § 17 ods. 2 <. súd skúma aj to, či pri posudzovaní boli vzaté do úvahy všetky relevantné námietky účastníka konania, a teda či taký posudok je úplný, logický a presvedčivý a či dokazovanie v správnom konaní bolo vykonané v dostatočnom rozsahu (Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9Sžso/24/2011 z 25.05.2011). Z naznačenej súdnej praxe odvolací súd preskúmal lekárske posudky posudkových lekárov odporkyne len z toho hľadiska, či tieto sú úplné, logické a presvedčivé a či dokazovanie v správnom konaní bolo vykonané v dostatočnom rozsahu. Odbornú stránku lekárske posudky však odvolací ako aj prvostupňový súd nemohol preskúmať.“ (rozsudok z 22. júna 2016, sp. zn. 10So/92/2015).

11. Dodal, že vo vyššie uvedených rozhodnutiach Najvyšší súd Slovenskej republiky pomenoval a nastavil rámec pravidiel, podľa ktorých súdy (ako aj správne orgány) môžu a majú preskúmať lekárske posudky, a to z hľadisk úplnosti, logiky a presvedčivosti. Podľa žalovaného oba lekárske posudky (prvostupňový aj druhostupňový) tieto požiadavky spĺňajú, tieto sú konzistentné obsahujúce totožné závery.

12. Navrhol, aby Najvyšší správny súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

III.

13. Žalobca sa ku kasačnej sťažnosti žalovaného nevyjadril.

IV.

14. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) ako súd kasačný (§ 11 písm. h/ SSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalovaného je dôvodná.

15. Podľa § 2 ods. 1 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

16. Podľa § 2 ods. 2 SSP, každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

17. Podľa § 6 ods. 1 SSP, správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

18. Podľa § 6 ods. 2 písm. c/ SSP, správne súdy rozhodujú v konaniach o správnych žalobách v sociálnych veciach.

19. Podľa § 199 ods. 1 písm. d/ SSP, sociálnymi vecami sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny.

20. Podľa § 199 ods. 3 SSP, ak nie je v tejto hlave ustanovené inak, použijú sa na konanie v sociálnych veciach ustanovenia o konaní o všeobecnej správnej žalobe.

21. Podľa § 177 ods. 1 SSP, správnu žalobou sa žalobca môže domáhať ochrany svojich subjektívnych práv proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy.

22. Podľa § 178 ods. 1 SSP, žalobcom je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá o sebe tvrdí, že ako účastník administratívneho konania bola rozhodnutím orgánu verejnej správy alebo opatrením orgánu verejnej správy ukrátená na svojich právach alebo právom chránených záujmoch.

23. Predmetom konania o kasačnej sťažnosti v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým súd postupom podľa § 191 ods. 1 písm. e/ SSP zrušil napadnuté rozhodnutie žalovaného z 20. marca 2020, Číslo: UPS/USI/SSVOPPKPC1/SOC/2020/4513 v spojení s prvostupňovým správnym rozhodnutím Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava z 13. januára 2020, Číslo: TT1/OPPNKŤZP/PČ/SOC/2020/45955odňPZŤPS a vec vrátil prvostupňovému správne mu orgánu na ďalšie konanie. Žalovaný napadnutým rozhodnutím zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil prvostupňové správne rozhodnutie z 13. januára 2020, ktorým podľa § 45 ods. 14 zákona č. 447/2008 Z.z. odňal žalobcovi preukaz fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím so sprievodcom číslo XXXXXX vydaný Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava dňa 14. mája 2013, nakoľko sa zmenili skutočnosti na trvanie nároku na preukaz stanovené v § 16 ods. 1 a 2 menovaného zákona.

24. Zákon č. 447/2008 Z.z. upravuje právne vzťahy pri poskytovaní peňažných príspevkov na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia, právne vzťahy pri vyhotovení preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, vyhotovení preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím so sprievodcom (ďalej len "preukaz"), parkovacieho preukazu pre fyzickú osobu so zdravotným postihnutím (ďalej len "parkovací preukaz") a právne vzťahy na účely posudzovania potreby osobitnej starostlivosti poskytovanej podľa osobitného predpisu. 1) (§ 1 ods. 1)

25. Cieľom úpravy právnych vzťahov uvedených v odseku 1 je podpora sociálneho začlenenia fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím do spoločnosti za jej aktívnej účasti pri zachovaní jej ľudskej dôstojnosti za podmienok a v oblastiach ustanovených týmto zákonom. (§ 1 ods. 2)

26. Podľa § 11 ods. 2 zákona č. 447/2008 Z.z., lekársku posudkovú činnosť vykonáva posudkový lekár príslušného orgánu. Posudkový lekár pri vykonávaní lekárskej posudkovej činnosti spolupracuje najmä s lekárom so špecializáciou v špecializačnom odbore všeobecné lekárstvo a s lekárom so špecializáciou v špecializačnom odbore pediatria, ktorý poskytuje všeobecnú ambulantnú starostlivosť pre deti a dorast, alebo s lekárom so špecializáciou v príslušnom špecializačnom odbore a sociálnym pracovníkom príslušného orgánu.

27. Podľa § 11 ods. 3 veta prvá zákona č. 447/2008 Z.z., pri výkone lekárskej posudkovej činnosti posudkový lekár vychádza z aktuálneho lekárskeho nálezu na účely kompenzácie, na účely preukazu, na účely parkovacieho preukazu, na účely posudzovania fyzickej schopnosti a psychickej schopnosti fyzickej osoby vykonávať opatrovanie a posudzovania fyzickej schopnosti a psychickej schopnosti fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím udeliť písomný súhlas podľa § 40 ods. 6 (ďalej len "lekársky nález"), ak tento zákon neustanovuje inak.

28. Podľa § 11 ods. 11 veta prvá zákona č. 447/2008 Z.z., výsledkom lekárskej posudkovej činnosti je lekársky posudok, ktorý obsahuje mieru funkčnej poruchy, vyjadrenie, že ide o fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím, závery k jednotlivým druhom odkázanosti fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím podľa § 14 a termín opätovného posúdenia zdravotného stavu, ak tento zákon neustanovuje inak.

29. Podľa § 11 ods. 12 zákona č. 447/2008 Z.z., na účely preukazu lekársky posudok obsahuje mieru funkčnej poruchy, vyjadrenie, že ide o fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím, vyjadrenie, či fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je odkázaná na sprievodcu a termín opätovného posúdenia zdravotného stavu.

30. Podľa § 16 ods. 2 zákona č. 447/2008 Z.z., preukaz fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím so sprievodcom sa vyhotovuje fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ak je odkázaná na sprievodcu podľa § 14 ods. 11.

31. Podľa § 14 ods. 11 zákona č. 447/2008 Z.z., fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je odkázaná na sprievodcu, ak je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby alebo na pomoc psa so špeciálnym výcvikom pri zabezpečovaní pohybu, orientácie a komunikácie so spoločenským prostredím.

32. Podľa § 14 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z.z., fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby na účely tohto zákona, ak je odkázaná na osobnú asistenciu, opatrovanie alebo sociálnu službu podľa osobitného predpisu. 9a)

33. Podľa § 14 ods. 2 zákona č. 447/2008 Z.z., pri posudzovaní odkázanosti neplnoletej fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím na pomoc inej fyzickej osoby sa neprihliada na potrebu pomoci pri zabezpečovaní starostlivosti o seba, starostlivosti o domácnosť alebo pri realizovaní základných sociálnych aktivít, ktoré vyplývajú z rodičovskej starostlivosti poskytovanej neplnoletej fyzickej osobe rovnakého veku.

34. Podľa § 45 ods. 14 zákona č. 447/2008 Z.z., príslušný orgán rozhodne o odňatí preukazu alebo parkovacieho preukazu a o povinnosti vrátiť preukaz alebo parkovací preukaz, ak sa zistí, že fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím nespĺňa podmienky podľa § 16 ods. 2 alebo § 17 ods. 1 na vyhotovenie preukazu alebo parkovacieho preukazu ustanovené týmto zákonom alebo preukaz alebo parkovací preukaz sa vyhotovil neprávom, ak sa zmenia skutočnosti rozhodujúce na trvanie nároku na preukaz alebo parkovací preukaz alebo fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím sa na písomnú výzvu príslušného orgánu nepodrobí vyšetreniu zdravotného stavu alebo sa nepodrobí posúdeniu zdravotného stavu alebo opätovnému posúdeniu zdravotného stavu, a bola na tento dôsledok v písomnej výzve upozornená. Fyzická osoba je povinná vrátiť preukaz alebo parkovací preukaz do 30 dní od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o jeho odňatí.

35. Podľa § 55 ods. 9 zákona č. 447/2008 Z.z., podkladom na rozhodnutie o preukaze je lekársky posudok podľa prílohy č. 2.

36. Najvyšší správny súd z obsahu súdneho spisu, ako aj relevantnej časti administratívneho spisu žalovaného mal preukázané, že

- žalobca v zastúpení zákonnou zástupkyňou (matkou) dňa 09. apríla 2013 požiadal o vyhotovenie preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím so sprievodcom,

- dňa 14. mája 2013 bol žalobcovi vydaný preukaz fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím so sprievodcom pod číslom * XXXXXX,

- následne na základe žiadostí o poskytnutie peňažných príspevkov na kúpu pomôcky - prenosného osobného počítača a peňažného príspevku na úpravu rodinného domu - kúpeľne bol vyhotovený lekársky posudok z 11. decembra 2019 pod číslom 2019/54742/KU, z ktorého vyplývalo, že vo vzťahu k žalobcovi sa jedná o osobu s ťažkým zdravotným postihnutím podľa Kapitoly X, bod C, položka č. 1 písm. b/ prílohy č. 3 k zákonu č. 447/2008 Z.z. (Ochorenie hrubého a tenkého čreva, chronický zápal čriev, divertikulitída, divertikulóza, čiastočné resekcie čreva alebo iné črevné poruchy s trvalými symptómami), čomu zodpovedala 50 %-ná miera funkčnej poruchy; zároveň posudkový lekár v predmetnej lekárskej správe aj s ohľadom na zistený záver, že žalobcova oblasť orientácie a komunikácie je správna a nemá obmedzenie v mobilite uviedol, že žalobca sprievodcu nepotrebuje,

- na základe vyššie uvedeného záveru plynúceho z predmetného lekárskeho posudku prvostupňový správny orgán rozhodnutím z 13. januára 2020, Číslo: TT1/OPPNKŤZP/PČ/SOC/2020/45955 odňal žalobcovi preukaz fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím so sprievodcom číslo XXXXXX vydaný Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava dňa 14. mája 2013,

- na odvolanie žalobcu žalovaný tu preskúmaným rozhodnutím z 20. marca 2020, Číslo: UPS/USI/SSVOPKPC1/SOC/2020/4513 zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil prvostupňové správne rozhodnutie z 13. januára 2020

[podklad pre vydanie predmetného rozhodnutia predstavoval lekársky posudok zo 04. marca 2020, v ktorom sa posudkový lekár plne stotožnil so závermi vyslovenými v prvostupňovom lekárskom posudku z 11. decembra 2019; vo vzťahu k žalobcovi uviedol, že sa jedná o osobu s ťažkým zdravotným postihnutím podľa Kapitoly X, bod C, položka č. 1 písm. b/ prílohy č. 3 k zákonu č. 447/2008 Z.z. (Ochorenie hrubého a tenkého čreva, chronický zápal čriev, divertikulitída, divertikulóza, čiastočné resekcie čreva alebo iné črevné poruchy s trvalými symptómami), čomu zodpovedala 50 %-ná miera funkčnej poruchy; zároveň posudkový lekár v predmetnej lekárskej správe vo vzťahu k žalobcovi uviedol, že je plne mobilný, schopný prepravy prostriedkami verejnej hromadnej prepravy, oblasť orientácie a komunikácie nie je narušená, celkový stav po chirurgických zákrokoch zlepšený, nevyžaduje sprievodcu pri zabezpečovaní pohybu, orientácie a komunikácie so spoločenským prostredím, navštevuje denne školu].

37. V prejednávanej veci nebolo sporné, že žalobca je osobou s ťažkým zdravotným postihnutím s mierou funkčnej poruchy 50 %; spornou však zostala otázka, či zdravotný stav žalobcu odôvodňuje vydanie preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím so sprievodcom, a teda, či boli vo vzťahu k žalobcovi splnené podmienky pre bezpečné prijatie záveru o jeho odkázanosti na sprievodcu.

38. Krajský súd v súvislosti s posúdením vyššie uvedenej a pre daný spor kľúčovej otázky správnu žalobu žalobkyne vyhodnotil ako dôvodnú zistiac pritom závažný rozpor medzi závermi posudkových lekárov s tvrdením matky maloletého žalobcu, ktorá v žalobe tvrdila, že jej syn síce absolvoval priebežné operácie a kúpeľnú liečbu, ktoré viedli k tomu, aby sa jeho zdravotný stav nezhoršoval a bol dlhodobo udržateľný, avšak v dôsledku toho, že potrebuje pomoc pri seba obslužných úkonoch, ako je dodržiavanie liečebného režimu, režimu stravovania, dodržiavanie osobnej hygieny, pomoc pri vyprázdňovaní hrubého čreva a močového mechúra a celkový dohľad, navštevuje školu len v obmedzenom režime, oproti svojim spolužiakom. Išlo teda o rozporné tvrdenie medzi tvrdením posudkového lekára, ktorý v záveroch lekárskeho posudku uvádzal, že maloletý je schopný navštevovať školu bez obmedzenia tak ako iné deti, naproti tomu jeho matka tvrdila, že na všetky základné úkony potrebuje jej syn sprievodcu, a teda ide o taký rozpor, ktorý je závažný v otázke vyhodnotenia dôvodnosti odňatia preukazu ŤZP so sprievodcom, ktoré je predmetom tohto súdneho prieskumu. Navyše z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia nevyplývalo, že by sa žalovaný akýmkoľvek spôsobom zaoberal otázkou, či pri poskytovaní starostlivosti o maloletého je potrebná aj neustála osobná starostlivosť pri príprave špeciálnej diétnej stravy, kontrole stavu výživy, presnú aplikáciu liekov, dodržiavanie životosprávy pre podávanie liekov a že či tieto podmienky sú splnené v prípade, ak maloletý navštevuje školu bez sprievodcu a je schopný sa o tieto denné potreby postarať sám bez pomoci inej osoby. Konštatovanie posudkového lekára obsiahnuté v lekárskom posudku zo 04. marca 2020, ktorý si dal v rámci odvolacieho konania zabezpečiť žalovaný, že menovaný nie je sociálne izolovaný, že primerane komunikuje, nemá narušenú jemnú a hrubú motoriku a že pri jednotlivých činnostiach nie je odkázaný na pomoc inej osoby, pretože jeho zdravotné postihnutie je zaradené do stupňa odkázanosti I., vyhodnotil krajský súd ako nedostatočne zdôvodnené.

39. Najvyšší správny súd v kontexte na krajským súdom prijatý záver uvádza, že predmetom tohto konania je preskúmanie rozhodnutia o odňatí preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím so sprievodcom. Vzhľadom na to, že dôvod prijatia rozhodnutia o odňatí príslušného preukazu spočíval v zmene skutočností potrebných na trvanie nároku na preukaz (pozri vyššie citovaný § 45 ods. 14 zákona č. 447/2008 Z.z.), najvyšší správny súd považuje v tomto smere za potrebné vyjadriť sa k podmienkam, ktorých splnenie je zásadné pre vydanie preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím so sprievodcom. V zmysle recentnej právnej úpravy plynúcej zo zákona č. 447/2008 Z.z. vyplýva, že preukaz fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím so sprievodcom sa vyhotovuje fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ak je odkázaná na sprievodcu. Fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je odkázaná na sprievodcu, ak je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby alebo na pomoc psa so špeciálnym výcvikom pri zabezpečovaní pohybu, orientácie a komunikácie so spoločenským prostredím. Z uvedeného je teda zrejmé, že na to, aby bolo možné zo strany príslušných správnych orgánov vydať príslušný preukaz, musia byť splnené podstatné podmienky - primárne dotknutá osoba musí mať postavenie osoby s ťažkým zdravotným postihnutím (§ 2 ods. 3 zákona č. 447/2008 Z.z.) a súčasne musí byť odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby pri zabezpečovaní pohybu, orientácie a komunikácie so spoločenským prostredím. S poukazom na takto zákonom nadstavené podmienky vydania príslušného preukazu je potom poukaz krajského súdu na rozpor medzi závermi posudkových lekárov s tvrdením matky maloletého žalobcu, ktorá v žalobe tvrdila, že jej syn síce absolvoval priebežné operácie a kúpeľnú liečbu, ktoré viedli k tomu, aby sa jeho zdravotný stav nezhoršoval a bol dlhodobo udržateľný, avšak v dôsledku toho, že potrebuje pomoc pri seba obslužných úkonoch, ako je dodržiavanie liečebného režimu, režimu stravovania, dodržiavanie osobnej hygieny, pomoc pri vyprázdňovaní hrubého čreva a močového mechúra a celkový dohľad, navštevuje školu len v obmedzenom režime, oproti svojim spolužiakom, bezpredmetný. Rovnako ako vecne nesúvisiaci vo vzťahu k prejednávanej veci je záver súdu rozporujúci odôvodnenie rozhodnutia žalovaného, z ktorého nevyplývalo, že by sa žalovaný akýmkoľvek spôsobom zaoberal otázkou, či pri poskytovaní starostlivosti o maloletého žalobcu je potrebná aj neustála osobná starostlivosť pri príprave špeciálnej diétnej stravy, kontrole stavu výživy, presnej aplikácie liekov, dodržiavanie životosprávy pre podávanie liekov a že či tieto podmienky sú splnené v prípade, ak maloletý navštevuje školu bez sprievodcu a je schopný sa o tieto denné potreby postarať sám bez pomoci inej osoby.

40. V tomto smere najvyšší správny súd opakuje, že predmetom tohto konania bolo preskúmanie postupu a zákonnosti rozhodnutia o odňatí preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím so sprievodcom. Otázky, ktoré krajský súd v prejednávanej veci považoval za zásadné a vyúsťujúce do záveru o opodstatnenosti správnej žaloby, mali svoju relevanciu vo vzťahu k peňažnému príspevku na opatrovanie, v rámci ktorého sa posudzuje a ustalaťuje stupeň odkázanosti podľa osobitného právneho predpisu - § 49 ods. 10 a 12 zákona č. 448/2008 Z.z. a k nemu prislúchajúcej prílohy č. 3 upravujúcej jednak spôsob posudzovania odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri činnostiach v oblasti 1/ Stravovania a pitného režimu, 2/ Vyprázdňovania močového mechúra, 3/ Vyprázdňovania hrubého čreva, 4/ Osobnej hygieny, 5/ Celkového kúpeľa, 6/ Obliekania, vyzliekania, 7/ Zmeny polohy, sedenia a státia, 8/ Pohybu po schodoch, 9/ Pohybu po rovine, 10/ Orientácie v prostredí, 11/ Dodržiavania liečebného režimu, 12/ Potreby dohľadu a jednak zaradenie do stupňa odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby na základe dosiahnutých bodov a určenie rozsahu odkázanosti. Sprievodca však nemá poskytovať opatrovanie, ale má fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím poskytovať pomoc pri zabezpečovaní pohybu, orientácie a komunikácie so spoločenským prostredím. Za účelom posudzovania odkázanosti fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím na sprievodcu sa v zmysle zákona č. 447/2008 Z.z. zisťuje, či takáto osoba má pohybové, zmyslové alebo psychické postihnutie, v dôsledku ktorého nie je schopná sa samostatne pohybovať, orientovať a komunikovať so spoločenským prostredím.

41. Z dôvodov uvedených vyššie, najvyšší správny súd napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 462 ods. 1 v spojení s § 440 ods. 1 písm. g/ SSP zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie.

42. Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia a k vráteniu veci na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, krajský súd aj orgán verejnej správy sú viazaní právnym názorom kasačného súdu (§ 469 SSP).

43. V novom rozhodnutí vo veci rozhodne krajský súd aj o nároku na náhradu trov kasačného konania (§ 467 ods. 3 SSP).

44. Toto rozhodnutie prijal najvyšší správny súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 veta prvá SSP).

Poučenie :

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.

